

της Πέπης Κατσιγιαννάκη

Τα πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης στον χώρο του επιχειρείν

Πέπη Κατσιγιαννάκη
Δικηγόρος Παρ' Αρείω Πάγω & διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια

Στις εμπορικές συναλλαγές, που τις διέπει η ταχύτητα, το ρίσκο, η ανάγκη σταθερότητας και η έλλειψη συναισθηματικής εμπλοκής, το ζητούμενο είναι η απόδοση και αποτελεσματικότητα με στόχο την οικονομική ωφέλεια. Για το λόγο αυτό θέλουμε οι τυχόν συγκρούσεις να επιλύονται, πριν καν αναπτυχθούν, γοργά και αποτελεσματικά, χωρίς να παρακωλύονται οι συναλλακτικές σχέσεις, οι οποίες βασίζονται στην ευθύτητα και την εμπιστοσύνη. Η επιχείρηση δίνει πολύ μεγάλη έμφαση στη διατήρηση της καλής δημόσιας εικόνας της και στην εξασφάλιση ευμενών σχολίων και κριτικών. Συναντάμε συχνά την τάση παροχής δώρων και διαφόρων προνομίων στους παραπονούμενους συμβαλλόμενους, για να αποφευχθεί μία ρήξη. Ειδικά όταν πρόκειται για συναλλαγές που έχουν το στοιχείο της αλλοδαπότητας, η αποσυμπίεση των κρίσεων εν τη γενέσει τους είναι το πρώτιστο ζητούμενο.

Εάν δε η αποφυγή της σύγκρουσης δεν είναι εφικτή, ο επιχει-

ρηματίας θα προσφύγει σε δικηγόρο, ο οποίος θα κληθεί να αναζητήσει ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο και το εφαρμοστέο δίκαιο, και με τα όπλα που του δίνει αυτό να ξεκινήσει μια διαδικασία δικαστική, πολλές φορές σε άγνωστα νερά, όταν πρόκειται για διαφορετικά δικαιοκά συστήματα, η οποία έχει μακρά πορεία, αμφίβολη επιτυχία και μεγάλο κόστος. Η δε απώλεια της εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών και η διακοπή των συναλλαγών τους είναι παράπλευρη και αναπόφευκτη απώλεια.

Στην αποφυγή της επιλογής της δικαστικής οδού και όλων των γκρίζων τοπίων που συνεπάγεται αυτή στοχεύει η διαμεσολάβηση, ένας θεσμός εξωδικαστικής αποσυμπίεσης και επίλυσης διαφορών, ο οποίος θεσμοθετήθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2008/52/EK και έχει εισαχθεί στο ελληνικό σύστημα ήδη από το 2010.

Με τη βοήθεια ενός τρίτου προσώπου, ουδέτερου και αμερόληπτου, επιχειρείται η ανεύρεση των κοινών τόπων συνεννόησης μεταξύ των μερών και εξεύρεσης κοινά αποδεκτών λύσεων μέσα από μια διαδικασία που ελεύθερα καθορίζεται από τα ίδια τα μέρη.

Ο διαμεσολαβητής εκπαιδεύεται να έχει τα προσόντα να τηρεί ίσες αποστάσεις και ουδετερότητα απέναντι στα μέρη της διαφοράς. Οι αντίδικοι προσέρχονται με τους δικηγόρους τους, οι οποίοι ανταλλάσσουν μέσω του διαμεσολαβητή τις προτάσεις τους, χωρίς να δεσμεύονται από τους περιορισμούς της δικονομίας, εάν η διαφορά τους είχε προχωρήσει στη δικαστική οδό.

Ο διαμεσολαβητής δεν έχει την ιδιότητα του δικαστή ή του συμβούλου, ούτε του ειδήμονα. Ο διαμεσολαβητής είναι το πρόσωπο που θα διευκολύνει τα μέρη να επικοινωνήσουν, ώστε να καταστεί εφικτό να εντοπίσουν όλα τα προς διευθέτηση θέματα, τα οποία είναι συχνά πολύ περισσότερα ή και πιο ουσιαστικά από την αρχικά διαφανόμενη αντιδικία, να απορροφήσει τις εντάσεις μεταξύ των μερών και να τους βοηθήσει να οδηγηθούν σε μια κοινά αποδεκτή λύση.

Τα μέρη της διαφοράς μπορούν να συζητήσουν και να αναζητήσουν λύσεις, που δεν θα ήταν δυνατό να τις επινοήσει κανένα δικαστήριο, το οποίο περιορίζεται από τους κανόνες της δικονομίας να εξετάζει αυστηρά αυτά που έχει τη δυνατότητα και προτείνονται από τα μέρη.

Σε μια διαμεσολάβηση εξετάζονται τα ζητήματα από όλες τις πλευρές τους και τα μέρη αποσκοπούν στην ικανοποίηση των αμφιρόπων συμφερόντων τους, με γνώμονα τη μείωση της οικονομικής ζημίας και την αποφυγή των ασκόπων διαδικαστικών εξόδων.

Επίσης είναι πολύ βασικό γνώρισμα της διαμεσολάβησης ότι καθιστάται σαφές ότι οι εκμηστρεύ-

σεις που γίνονται από τα μέρη στο διαμεσολαβητή είναι απολύτως εμπιστευτικές και αποκαλύπτονται στο βαθμό και στην έκταση που τα ίδια τα μέρη επιτρέπουν. Οι δε προτάσεις και τυχόν υποχωρήσεις που γίνονται κατά τη διαδικασία των συζητήσεων, αφ' ενός μπορούν να αξιοποιηθούν μόνο στο πλαίσιο της διαδικασίας της διαμεσολάβησης, και δεν μπορούν να γνωστοποιηθούν ή να χρησιμοποιηθούν, εάν αυτή αποτύχει, αφ' ετέρου δεν είναι δεσμευτικές, εφόσον δεν καταλήξουν σε συμφωνία.

Η συμφωνία που μπορεί να επιτευχθεί έχει την ισχύ τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, που δεσμεύει τα μέρη με τον τίτλο της εκτελεστότητας, χωρίς να απαιτείται η πληρωμή δικαστικού ενσήμου και τέλους απογράφου, για να είναι εφικτή η επιβολή της εφαρμογής της συμφωνίας. Τα μέλη της επιχειρηματικής κοινότητας αναγνωρίζουν τα θετικά της χρήσης της διαμεσολάβησης ως ένα εργαλείο, το οποίο συνδράμει στο επιχειρείν. Η διαμεσολάβηση παρέχει στα μέρη να αποφασίζουν τα ίδια για τα ζητήματά τους, δίχως νικητές ή ηττημένους, εφόσον τα ίδια καθορίζουν τους κανόνες της συνδιαλλαγής.

Το θεσμικό πλαίσιο της διαμεσολάβησης καθορίζεται από το νόμο 4640/2019 (ΦΕΚ Α' 190/30.11.2019), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και από τους κώδικες δεοντολογίας για τους διαμεσολαβητές, που ουσιαστικά θέτουν τα εχέγγρα της ορθής διεξαγωγής. Τα μέρη ωστόσο έχουν το πλεονέκτημα να καθορίζουν τα ίδια τους κανόνες της διεξαγωγής, τη γλώσσα, τον τόπο και το χρόνο, τον τρόπο διαβίβασης πληροφοριών, το βαθμό της εμπιστευτικότητας, τα εμπλεκόμενα μέρη και τους τυχόν τρίτους, τεχνικούς συμβού-

λους και εμπειρογνώμονες που θα αναμιχθούν.

Σημαντικό επίσης είναι ότι η διαμεσολάβηση μπορεί να λάβει χώρα με τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας και δεν απαιτείται η φυσική συνεύρεση των εμπλεκόμενων πλευρών. Απόκειται δε στα μέρη μιας διασυνοριακής διαφοράς να ρυθμίσουν τον τρόπο της διεξαγωγής αυτής, ώστε να εξασφαλίζεται η ισότιμη συμμετοχή τους και το απόρρητο.

Επιπρόσθετα αξίζει να σημειωθεί ότι η διαμεσολάβηση χρησιμοποιείται με μεγάλη επιτυχία και για τη βελτίωση σχέσεων συγκρουομένων-διαπραγματευομένων πλευρών και τη διευθέτηση εμπορικών υποθέσεων, χωρίς να υφίσταται καν ζήτημα αντιδικίας, αλλά προκειμένου για εξεύρεση μίας κοινά αποδεκτής συμφωνίας σε περιπτώσεις όπως η χρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Η διαμεσολάβηση είναι εφικτή στις περιπτώσεις που τα αντικρουόμενα μέρη έχουν την εξουσία διάθεσης του αντικειμένου της διαφοράς, και αυτό συμβαίνει κατά κόρον στις συναλλακτικές σχέσεις, όπου υπάρχει ο κανόνας της ιδιωτικής αυτονομίας και της ελευθερίας των συμβάσεων.

Παραδείγματα εφαρμογής του θεσμού της διαμεσολάβησης για την επίλυση διαφορών βρίσκουμε σε πολλούς τομείς της επιχειρηματικότητας.

Στον χώρο των εμπορικών συμβάσεων, όπου η ανώμαλη εξέλιξή τους μπορεί να οδηγήσει σε διενέξεις μεταξύ των μερών και πιθανή διακοπή της συνεργασίας, με τη διαμεσολάβηση τα μέρη μπορούν να βρουν τρόπους γεφύρωσης των οικονομικών τους διαφορών και ανανέωσης της συνεργασίας τους. Ενώ σε μια δικαστική διαμάχη το αντικείμενο της διαφοράς θα επικεντρωνόταν στην αποτίμηση του αποδοτέου ποσού για την αποζημίωση του ζημιωμένου μέρους, διαδικασία χρονοβόρα και δαπανηρή, με κίνδυνο της μη είσπραξης λόγω των διαφορετικών δικαιοκτικών συστημάτων εκτέλεσης, σε περίπτωση αλλοδαπότητας, μέσα από τη διαμεσολάβηση μπορούν τα μέρη να καταλήξουν σε μια νέα οικονομική συμφωνία, χωρίς να εκτίθενται προς τα έξω και να δημοσιοποιούνται τυχόν επιχειρηματικά μυστικά, με την οποία θα πραγματοποιείται η αποζημίωση για τις επελθούσες ζημίες, και η ανανέωση των όρων της συνεργασίας μεταξύ τους, ώστε να έχει μακροβιότητα.

Σε μια τραπεζική διαφορά η τράπεζα και ο καταναλωτής θα προσέλθουν επί ίσοις όροις ενώπιον ενός εξειδικευμένου τραπεζικού διαμεσολαβητή και θα διαπραγματευτούν τους όρους μίας ανανεωμένης συμφωνίας μεταξύ τους.

Σε μια χρηματιστηριακή διαφορά, στην οποία αφ'ενός τα μέρη δεν επιθυμούν να λάβουν δημοσιοποίηση τα ποσά που διακινούνται και οι πηγές απόκτησης των εισοδημάτων, αφ'ετέρου το κανονιστικό πλαίσιο είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο και απαι-

τητικό, είναι εφικτή η διαπραγμάτευση μίας ταχείας λύσης ενός θέματος ακόμη και πέραν από τα όρια του αυστηρού κανονιστικού πλαισίου.

Σε μια αγωγή αποζημίωσης λόγω ενός ατυχήματος τα μέρη μπορούν να αποφύγουν την φθορά της χρονοβόρας δημόσιας δικαστικής διαδικασίας και να συμφωνήσουν και εναλλακτικές μορφές αποζημίωσης (σε είδος ή με τη μορφή προνομίων).

Στον τουριστικό χώρο μέσα από την διαμεσολάβηση εντοπίζονται λύσεις ταχείας επανόρθωσης, χωρίς να πλήττεται η δημόσια εικόνα της επιχείρησης.

Σε περίπτωση διαφορών διανοητικής ιδιοκτησίας μεταξύ του δημιουργού και των εταιριών διαχείρισης των πνευματικών δικαιωμάτων με τη διαμεσολάβηση αποκλείεται η ρήξη των σχέσεων των μερών και προσφέρεται η ευχέρεια για ευέλικτες, δημιουργικές, συνεργατικές και επιχειρηματικά προσανατολισμένες λύσεις.

Μεταξύ των εταιριών του ενεργειακού τομέα (εταιριών παραγωγής και διαχείρισης ενέργειας) μπορούν επίσης να δημιουργηθούν διαφορές που ανακύπτουν από συμφωνίες εμπιστευτικότητας, συμβάσεις λειτουργίας ή προμήθειας, εξοπλισμού ή παραγωγής. Εξαιτίας της συνθετότητας της ενεργειακής αγοράς που προκύπτει από τη μεταβλητότητα και δυναμικότητά της, ένας έμπειρος και εξειδικευμένος διαμεσολαβητής στο αντικείμενο αυτό θα μπορέσει να βοηθήσει τα αντίδικα μέρη στην ταχεία διευθέτηση της διαφοράς τους, όπου απαιτείται εξειδικευμένη γνώση και εμπιστευτικότητα.

Στις αθλητικές διαφορές, που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήμα και δεν αναφέρονται στο αγωνιστικό πεδίο, λόγω του μεγάλου συνήθως οικονομικού αντικειμένου και της πληθώρας των εμπλεκόμενων προσώπων, με τη διαμεσολάβηση επιτυγχάνεται μια ταχεία και προσαρμοσμένη στις ad hoc συνθήκες, χωρίς να εκτίθενται οι εμπλεκόμενοι στη βορά των μέσων ενημέρωσης.

Εν κατακλείδι μέσα από τη διαμεσολαβητική διαδικασία, η οποία μπορεί να λάβει χώρα στις ποικίλες μορφές της επιχειρηματικής ζωής, αποσμπιέζονται οι διενέξεις και διατηρείται μία αρμονική σχέση, η οποία αποτελεί τη δικλείδα ασφαλείας της βιώσιμης επιχειρηματικότητας. Οι σχέσεις και συνεργασίες δεν διαλύονται, αλλά μέσα από διαπραγμάτευση, συνεχίζονται ανανεωμένες. Διά της διαμεσολάβησης η σύγκρουση των μερών χρησιμοποιείται δημιουργικά, ώστε να επανακαθορίζεται η σχέση των μερών με υγιή και δημοκρατικά μέσα.

Πηγές:

1. Αγγελος Μπώλος, Διαμεσολάβηση. Θεωρία και πράξη.

Αθήνα 2023 Π.Ν. Σάκκουλας

2. Α. Πλεύρη, Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2021 Εκδόσεις Σάκκουλας

3. Δημήτρης Θεοχάρης, Το δίκαιο της διαμεσολάβησης, Αθήνα 2020, Νομική Βιβλιοθήκη

Βιογραφικό

Πέπη (Καλλιόπη) Γεωργίου Κατσιγιαννάκη Δικηγόρος LL.M -Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια Η Πέπη Κατσιγιαννάκη είναι δικηγόρος παρ'Αρείω Πάγω, απόφοιτη της Νομικής Σχολής Αθηνών και με μεταπτυχιακές σπουδές στο ιδιωτικό διεθνές και συγκριτικό εμπορικό δίκαιο. Είναι επίσης διαμεσολαβήτρια διαπιστευμένη από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και με εξειδίκευση στην κτηματολογική διαμεσολάβηση.

Ασκή τη δικηγορεία τα τελευταία 27 έτη, έχοντας αναπτύξει εξειδίκευση στις εμπορικές συνεργασίες, στα σωματεία και στις περιουσιακές υποθέσεις. Στο ενεργητικό της έχει την υποστήριξη με επιτυχία σοβαρών υποθέσεων εταιριών, ανταγωνισμού και περιουσιακών διαφορών ενώπιον των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων δικαστηρίων. Εξαιτίας της άνεσης χειρισμού ξένων γλωσσών (στην αγγλική, στη γερμανική και στην ισπανική) έχει ευρύ πελατολόγιο από τις χώρες της αλλοδα-

πής και έχει παράσχει τις νομικές της υπηρεσίες σε επενδυτικές δραστηριότητες σε διάφορους τομείς (ενέργεια, ακίνητα, τουρισμός κλπ).

Συνεργάστηκε με τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Κρήτης ως νομικός σύμβουλος για 15 έτη.

Έχει ασχοληθεί ως πιστοποιημένη εισηγήτρια για πολλά έτη με τη νομική κατάρτιση ενηλίκων στο ΤΕΙ Ηρακλείου (νυν ΑΕΙ ΕΛΜΕΠΑ), σε κέντρα και ινστιτούτα επιμόρφωσης σε όλη την Κρήτη και σε ιδιωτικά κολλέγια.

Στόχος της πάντα υπήρξε η εξομάλυνση των διαφορών και η επίλυσή τους σε ένα κλίμα συνδιαλλαγής και αμοιβαίου σεβασμού. Με αυτή τη στάση ζωής επέλεξε το δρόμο της διαμεσολάβησης.

Έχει ευαισθησία στην κοινωνική ανισότητα, στην αναξιοκρατία και στο θέμα της προστασίας του περιβάλλοντος, και πιστεύει ότι η προσωπική ενδοσκόπηση και ανάπτυξη, η άοκνη δια βίου μάθηση και η διαπροσωπική αλληλεγγύη αποτελούν προϋποθέσεις για την ευημερία του ατόμου και του πολίτη και την προαγωγή της κοινωνίας.

Εδρεύει στο Ηράκλειο στην οδό 25ης Αυγούστου 15, ΤΚ 71202. Τηλ. 2810 289881, 6932430144, φαξ. 2810 343806. Email: pepi.katsiyannaki.llm@gmail.com

